

I. DOKUMENTY STOLICY APOSTOLSKIEJ

Instrukcja w sprawie stosowania przepisów liturgicznych Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich wydana przez Kongregację dla Kościołów Wschodnich 6 stycznia 1996 (fragmenty)

WPROWADZENIE

1. Misterium zbawienia w historii i w liturgii

Niepojęty i niezmienny Ojciec objawił ludziom swoje misterium, swój plan miłości, zrealizowany przez Syna w Duchu Świętym, dla zbawienia ludzi. Poprzez dzieło stworzenia powołał On do istnienia wszechświat i dla człowieka stworzonego na obraz i podobieństwo Boga (por. Rdz 1, 26) uczynił go pięknym. Kiedy zaś człowiek poznał gorzkie doświadczenie grzechu, Ojciec nie opuścił go, lecz w miłosierdziu swoim uleczył jego rany, ofiarując swoje zbawienie i jednając ze sobą prarodziców, patriarchów, sprawiedliwych, cały łańcuch wybranych, i zacieśniając przymierze ze swoim ludem. Kiedy nadeszła pełnia czasów, Słowo przez działanie Ducha Świętego stało się ciałem z Maryi Dziewicy, przyjmując w łonie dziewiczym i poślubiając naturę ludzką. Po zamieszkaniu między ludźmi i ogłoszeniu słowami i znakami Ewangelii Królestwa, umiłowało Kościół - swoją Oblubienicę, aż do ofiarowania samego siebie jako najwyższej Ofiary na krzyżu, aby zmyć wszelką złą i przyozdobić Kościół pięknem i blaskiem. W Paschalnej Tajemnicy swojej śmierci i zmartwychwstania Chrystus, Nowa Pascha, Ofiara i Kapłan, wylał na Kościół krew i wodę, symbol sakramentów, i zesłał nań dar Ducha Świętego, a wstąpiwszy do sanktuarium nieba oręduje za ludźmi (por. Hbr 7, 25). Od tej chwili Kościół, jako Oblubienica i Ciało, pielgrzymuje w czasie i przestrzeni zawsze we wspólnocie z niebem, a ukierunkowany na gody wieczyste we wspólnocie świętych, nieustannie wielbi i przywołuje Pana, aż do czasu, kiedy Pan przyjdzie powtórnie.

W źródle chrzcielnym Chrystus Pan rodzi Kościołowi swoich synów, którzy odbijają w sobie obraz Zmartwychwstałego. Oni to, zjednoczeni z Chrystusem w Duchu Świętym, stali się zdolni do sprawowania z Chrystusem świętej liturgii, kultu duchowego.

Przez udział Ducha Świętego liturgia Kościoła staje się nade wszystko celebracją tajemnicy naszego zbawienia, dokonanej przez Misterium Paschy Pana Jezusa, w posłuszeństwie wobec odwiecznej woli Ojca niebieskiego. W tajemnicy sakramentalnej Chrystus zmartwychwstały ofiaruje samego siebie, upodabniając nas całkowicie do swojego obrazu przez dar swojego Ducha, gdyż dla nas "żyć to Chrystus" (Flp 1,21).

Pan staje się obecny, kiedy Słowo Boże jest głoszone w zgromadzeniu i przyjmowane czystym sercem. W sakramentach wtajemniczenia chrześcijańskiego synowie Kościoła otrzymują dar współ-umierania, ażeby być współ-pogrzebanymi i współ-zmartwychwstać z Chrystusem Panem (por. Rz 6,1-11; Kol 2,20; 3,1-4). Przez upodobnienie do Chrystusa Kapłana zostało dane niektórym synom, wybranym do kapłaństwa służebnego, służyć ludowi kapłańskiemu, prorockiemu i królewskiemu, i wypowiadać epiklezy, ażeby Duch wprowadzał lud w obecność Boskiego Majestatu dla oddawania Mu czci i chwały i wyrażenia dziękczynienia.

W Eucharystycznej Uczcie miłości Oblubieniec ofiaruje Boskiemu Majestatowi swoje Ciało i Krew, gorejące ogniem Ducha, jako zadatek obiecanego Królestwa. W sakramencie małżeństwa Kościół jednoczy się z Oblubieńcem rodząc nowych synów dla świadectwa i misji. W sakramencie pokuty przywraca do wspólnoty z Ojcem syna, który się zagubił, ale odnalazł się (por. Łk 15,11-32). W sakramencie namaszczenia Kościół wyprasza dla chorych od swego Pana uzdrowienie i odpuszczenie grzechów. Zjednoczony z Chrystusem modlącym się, na którym w sposób szczególny opiera całe swe istnienie zakonnik, Kościół zanoszący ciągle w Duchu Świętym chwałę, dziękczynienie i błaganie epikletyczne do Ojca. Liturgia Kościoła rozciąga się w "czasie zbawienia", odsłaniając stopniowo bogactwo łaski.

Poprzez całokształt tych tajemnic liturgia ziemską już jednoczy ziemię z niebem, z liturgią boską i doskonałą, która jest sprawowana aż do czasu, gdy po powrocie Pana ludzkość będzie dopuszczona do oglądania Boga takiego, jakim jest i do nieustannej adoracji Najświętszej Trójcy.

2. Liturgia w Kościołach Wschodu

W liście apostolskim *Oriente Lumen* Jan Paweł II zaprasza do wsłuchiwania się w Kościoły Wschodu, "żywych wyrazicieli skarbu tradycji, którą przechowują". Mówi Papież: "Rozmyślając nad tym skarbem, dostrzegam w nim elementy niezwykle istotne dla pełniejszego i bardziej całościowego zrozumienia doświadczenia chrześcijańskiego, a zatem dla uzyskania bardziej wyczerpującej chrześcijańskiej odpowiedzi na oczekiwania dzisiejszego człowieka. W stosunku do jakiegokolwiek innej kultury Wschód chrześcijański odgrywa bowiem rolę wyjątkową i uprzywilejowaną, ponieważ stanowi pierwotne środowisko rodzącego się Kościoła" **1**. W tej perspektywie, pamiętając "z jaką miłością chrześcijanie Wschodu wypełniają święte czynności liturgiczne" **2**, podkreśla się, że "w sprawowaniu liturgii wszyscy wierni chrześcijańskiego Wschodu bardzo mocno odczuwają sens tajemnicy" **3**, jak też że "modlitwa liturgiczna na Wschodzie wykazuje wielką zdolność do ogarnięcia całej osoby ludzkiej: tajemnica jest wysławiana ze względu na wzniosłość swej treści, ale również z gorącym uczuciem, które wzbudza w sercu zbawionej ludzkości. W liturgii także ciało jest wezwane do oddawania czci, a piękno, które na Wschodzie jest jednym z najwspanialszych sposobów wyrażania Boskiej harmonii i wzorcem przemienionej ludzkości **4**, ujawnia się wszędzie: w kształtach świątyni, dźwiękach, kolorach, światłach, zapachach. Przedłużona celebrowanie nabożeństwa, powtarzające się wezwania - to wszystko wyraża stopniowe utożsamianie się całej osoby ze sprawowanym misterium. Modlitwa Kościoła staje się w ten sposób uczestnictwem w liturgii niebiańskiej, zadatkami ostatecznego stanu szczęśliwości" **5**.

Wszystko to podkreśla jeszcze raz cenne określenie soborowego Dekretu o ekumenizmie: "Niech sobie wszyscy uświadomią, że dla wiernego strzeżenia pełni tradycji chrześcijańskich i dla pojednania chrześcijan wschodnich z zachodnimi niesłychanej wagi jest zapoznanie się, uszanowanie, poparcie i podtrzymywanie przebogatej spuścizny liturgicznej i ascetycznej Wschodu" **6**.

PRZYPISY

1. Jan Paweł II, List apostolski *Oriente Lumen* (2 maja 1995), 5: AAS 87 (1995) 749;
2. Sobór Watykański II, Dekret o ekumenizmie *Unitatis Redintegratio*, 15;
3. Jan Paweł II, List apostolski *Oriente Lumen* (2 maja 1995), 6: AAS 87 (1995) 751;
4. Por. Klemens Aleksandryjski, *Pedagog*, III,1,1: S. Ch. 158,12;
5. Jan Paweł II, List apostolski *Oriente Lumen* (2 maja 1995), 11: AAS 87 (1995) 757;
6. Sobór Watykański II, Dekret o ekumenizmie *Unitatis Redintegratio*, 15.